

„FÉLJÉTEK AZ ISTENT, ÉS NÉKI ADJATOK DICSŐSÉGET!” (Jel. 14:7.) SOLI DEO GLORIA!

RADOSTYÁNI SION

A RADOSTYÁNI EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA * XVIII ÉVFOLYAM 2. SZÁM * 2010. OKTÓBER * SZERKESZTŐ: VÁRADY ZSOLT

A TARTALOMBÓL: Bevezető gondolatok * 2010. augusztus 20-ra * A Reformáció emléknappja * Levél Radostyánban nyaralt Vendégeinktől * Az imádság háza * Az 1956-os forradalom * Kulturális és Hagyományörző Egyesületünk életéből – Ének az esőben * Wass Albert est * Az aradi vértanúk utolsó mondatai * Krónikánk – Hírek – Hirdetések *

2010. március 14-én a vasárnapi istentisztelet után

Elöl állnak balról jobbra: Várady Gergely Zsolt, dr. Palágyi-Deák Katalin, Gyöngyösi Istvánné, Várady Klára, Bertók Boglárka, Koós Ferencné, Miklós Ferencné, Szobonya Teréz, Bata Imréné, Lukács Károlyné, Gál Gyuláné, Gazda István esperes, Csernaburczky Ferenc egyházmegyei gondnok, Üveges Ferenc; első sor mögött: Kuttor Diána kántor, Cseh Jánosné, Szőnyi Gábor gondnok, Farkas Istvánné, Brückler Ottóné, Demeter Józsefné, Demeter Károlyné, Demeter Csabáné, Molnár Béláné, Papp Józsefné, Koós Bálintné félig látszik, Koós Tiborné, Kiss Richárd harangozó, Cseh János, Dienes Sándor, Bertók József; hátul állnak szintén balról jobbra: Kovács Tibor, Kardos Katalin, Balácsi Anikó, Demeter Csaba, Pingitzer Gábor, Szabó Tamás, Gyöngyösi István, előtte félig látszik Végső Gyuláné, Papp József, Pingitzer Balázs, Pingitzer Gáborné, Koós Piroska, Rácz János, Sülyi Imréné, Rácz Jánosné, Rácz Gábor, Sarkadi István. A felvételt Várady Zsolt lelkész készítette.

Bevezető gondolatok

Radostyán gyönyörű. A Pitypalatty-völgy csodás. Nem meglepő, hogy az ittjártót elbűvöli a táj szépsége. Kicsiny falvak ülnek a Bükk keleti, dombokká szelődült, egész a Sajóig lemerészkedő nyúlványai között. Pontosan hatan vannak Kápolnától Varbóig, s élük mindennapjaikat vagy ünnepeiket a természet e pazar porondján. A hat falu között éppen középen van Radostyán, a 2300 éve folyamatosan emberlakta hely. Nekünk talán már megszokott a szépség, megszokott a táj bűvös varázsa, megszokott az, amit nem szabadna megszokni annak, aki nyitott szemmel él a világban. Minden reggel új csodára ébredünk, míg ébredünk, minden nap elénk hoz valami szépet, amit megláthatunk a teremtettségéből, minden nap tehetünk valamit, amiért érdemes élni, lelkesedni. Amikor felkaptatunk a Kuttyás-oldalra, kitárul elénk az az utánozhatatlan, festő keze által megrajzolhatatlan táj, a színek elénk rikítása vagy plasztikus kavalkádja, nyári színpompa vagy őszi áradata az elmúlás szomorú tarkaságának, vagy a tél dermedt kristályragyogását felváltó reményzöldje a kikeletnek, Magas-Tátra égbetörő csúcsai a horizont szélén, vagy gazdag gyümölcsösök és üde szőlőskertek vidám változatossága, a dombokon megbúvó fehérfalú pinceházak kedves füzérsora, bennük munkás ember szomját megérdemelten oltó nemes nedű, mert méltó a munkás a maga bérére, a jutalomra az, aki küzd a földdel az életért, aki verejtékét nem sajnálja, hogy kóro és bogáncs helyett édes gyümölcsöt teremjen neki. Mert manapság terem sok bogáncsot és tövist is a föld, mint az emberek élete olykor. De mi azt lássuk a világból, ami szép! Törekedjünk a nemesre, a jóra és a tökéletesre! Az Istenben megnyugvó ember így látja a teremtettség csodáit, a Földnek e pontján pedig különösképpen. S aki látja, annak élete maga is csodát terem.

Egy bejegyzés álljon végül itt a vendégkönyvünkéből: „Lenyűgöző a táj szépsége... ahol átütő erővel sugárzik az önmeghatározó=hitét megvalló "Radostyáni Sion" népének a hite és hazaszeretete. A Hit, a Hazaszeretet, a népi-művészet felmutatása, a nevében is bájos "Pitypalatty"-völgy ... Petőfi verset idéz lelkemben"...ha a Föld Isten kalapja, hazánk a bokréta rajta.." A Natúra és az Isten alkotta ember szellemi gazdagságát közvetíti." (Tóth Árpádné ny. lelképásztor Harkányból)

Ha ide látogat, meglátja, hogy valóban gyönyörű ez az Isten adta hely, s objektivitást nyer majd az itt élők szubjektív és néha a lokálpatriotizmusban elfogult véleménye.

Várady Zsolt református lelkész 2010-ben

2010. augusztus 20-ra

Ünneplő Testvéreim! 1000 karácsonya óta, amikor I. királyunkat, Istvánt megkoronázták, sokszor fordult az esztendő kereke. 1010 év pergett le az emberiségnek és nemzetünknek nagy homokóráján, mely elmúlt idő nagyon sok mindent megváltoztatott. Közép-Európa meghatározó hatalma volt Hazánk, a Magyar Királyság. Más volt akkor az élet, teljesen különbözött a maitól. Másképp gondolkodtak eleink életről és halálról, áldásról és munkáról, megmaradásról és enyészetről. Isten teremtett világa részének érezték és tartották magukat, mint akik nem függetleníthetik létüket büntetlenül a nagy egésztől, a világ rendjétől, a haza, a nemzet jó vagy rossz sorsától.

Olyan egyszerűnek látszik ma bemenni egy boltba és megvenni a kiválasztott kenyeret, a barnát vagy a fehéret, a rozscipót vagy a franciás bagettet, a krumplisat vagy a kukoricásat, kifizetni és otthon megenni. Igaz, a kenyeret meg lehet venni pénzért, de azt, amit a kenyér jelent, azt aligha lehet. A kenyér szent jelkép ugyanakkor, hogy mindennapi táplálék. A magyar ember kenyérében benne van ennek az ezer esztendőnek minden küzdelme, melyet e földön első királyunk óta átélt. Minden megpróbáltatás ellenére termett e föld annyit, hogy nem kellett elköltözni vagy éhen halni, annak, aki dolgozott. Ez a jó Isten áldása volt minden ellene történt lázadásunk és engedetlenségünk ellenére minden időben. De ma is az, az Isten áldása, mert „Midőn a hó elment tavasszal, A szántóföld reményt adott, Hogy a múlt évben nem hiában Szórtuk belé a magot.” Írja Tompa Mihály szűkebb pátriánk jeles ref. lelkész költője. Benne van a kenyérben a nemzet ezredéves küzdelme és a magvető esztendőnként elvégzett verejtékes fáradsága. Az áldást azonban mindig az Isten adja. Adja a kenyérben, adja az életben, adja Fiában önmagában, hiszen a kenyér nemcsak földi táplálék, de lelki eledel is. Krisztus a mennyből alászállott kenyér, mely az örök életre táplálja az övéit. Augusztus 20-a így a nemzet ünnepe István király életműve nyomán és ugyanakkor így a hálaadás ünnepe az új kenyérért. Református többségű faluban élünk. Az evangélium szerint reformált egyházban szokás minden évben az újkenyeri hálaadás alkalmával megteríteni az úrasztalát és úrvacsorázni. Ez ránk következő vasárnap lesz a templomban. Ilyenkor megköszönjük az áldást, a megtartatást, azt hogy megsegített bennünket az Isten az eddig megtett úton. Most úgy vagyunk együtt, mint az ő népe, felekezeti különbségre való tekintet nélkül, úgy mint e föld élni akaró, áldásra vágyó dolgos népe, és kérjük áldását, melytől minden függ, élet és halál, boldogság és megelégedettség, eredmény és siker.

Kérem azért a mindenható Istent, Aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy örök Isten, áldja meg kenyерünket a jövőben is, szentelje meg életünket, tegyen erőssé és állhatatossá minden jóban, hűségessé minden igaz fogadásban és hálássá minden elnyert javakért. Övé a dicsőség most és örökkön örökké! Ámen. V. Zs.

A reformáció emléknappja

Világszerte október 31-én ünneplik a reformáció napját, ugyanis ezen a napon függesztette ki Luther Márton a wittenbergi vártemplom ajtajára a híres „95 tételnek” nevezett dokumentumát. Luther tettét a protestáns reformáció kezdeteként tartják számon, hiszen olyan fontos témákat érint a „95 tétel” mint a bűnbánat, vagy a bűnbocsánat.

Luther Márton a szász választófejedelemség bibliamagyarász professzora, német ágostonrendi szerzetes 1517. október 31-én függesztette ki a wittenbergi vártemplom kapujára 95 pontba foglalt téziseit, amelyeket a katolikus egyház megreformálása érdekében tett közzé. Luther téziseiben elutasította a búcsúcédulák árusítását, elítélte a búcsú gyakorlatát, illetve a búcsúval való visszaéléseket, bírálta a bűnök pénzzel való megváltását.

Luthert a pápa kiátkozta és kiközösítette. Ezt követően Luther III. (Bölcs) Frigyes szász választófejedelem védelme alatt élt Wartburgban, ahol 1522-ben lefordította németre

az Újszövetséget. Nézetei hosszas harcok árán utat törtek és az általa vezetett új irányzat lett az evangélikus, míg a nála is radikálisabb, Kálvin János (Jean Calvin), genfi reformátor vezette irányzat a református vallás alapja.

Kálvin János 1535-ben Svájc francia részén, Bázelen írta világhírű művét A keresztény vallás rendszere címmel, amely őt az egész francia reformáció fejévé tette. Életében a latin szöveg 14, a francia szöveg 10 kiadást ért meg. 1541-től a genfi városi tanács felkérésére a város egyházi életének vezetője lett. Az általa készített egyházi rendszabályzat Genf „egyházi alkotmánya” lett. Felállították a konzisztóriumot (egyháztanács) felerészben egyházi, felerészben világi tagokból.

Kálvin fő tanítása a predesztináció, az eleve elrendelés elve. Még az üzleti siker is az eljövendő megváltás jele. Az ember köteles erkölcsös és tevékeny életet élni. Kálvin a reformáció új irányzatát vitte sikerre Genfben, amelynek alapján a református egyházak világszerte ma is működnek. Rendszerét és a református egyházat kálvinizmus néven is szokás emlegetni. Egyetlen más protestáns egyház sem gyakorolt ennél mélyebb és tartósabb hatást a nyugati világra.

Magyarországon már 1517 előtt is sokan követelték az egyház megreformálását “fejében és tagjaiban” (*in capite et membris*). A 16. század közepére a lutheri tanok a német lakosság közvetítésével a reformáció Magyarországon is elterjedt, ahol kezdetben főleg a városi polgárság bizonyult fogékonynak a mozgalomra. A szászok, a magyarok és a szlovákok egyaránt megszervezték a Luther Márton tanításain alapuló lutheránus (evangélikus) egyházaikat. A magyar reformációt Dévai Bíró Mátyás munkássága indította el. Az ország három részre szakadása után a reformáció kimagasló vezetői a török hódoltság területén Melius Juhász Péter, Erdélyben a magyarok között Heltai Gáspár, a szászok között Johannes Honterus, a Királyi Magyarország területén pedig Károli Gáspár voltak.

Kálvin János születésének ötszázadik évfordulója alkalmából rendezett Kálvin év keretében számos kiállításon, programon keresztül ismerhetik meg az érdeklődők a svájci reformátor, életét, valamint a reformáció történetét. A Budapesti Történeti Múzeumban megrendezett kiállítás a Kálvin évnek a legnagyobb eseménye, hiszen a reformáció történetét bemutató tárlatot legutóbb 75 évvel ezelőtt rendeztek. (A világhálón olvastuk.)

Levél Radostyánban nyaralt Vendégeinktől

(Harangi László művelődéskutató levele Várady Zsolt radostyáni református lelkésznek és családjának. A levélíró jó barátja és nyolc éven át osztálytársa volt a szép emlékű Várady József kondói református lelkésznek, a miskolci Lévy József református gimnáziumban. Harangi László és társa, „Éva néni”, tanárnő a budapesti egyetemen, 2010 augusztus 14-től 21-ig egy hetet töltöttek el a parókia vendégházában.)

Drága Katika és Zsolt!

Mint ahogy Drága Évám, én is úgy érzem, hogy radostyáni napjaink szeretetetek és gondoskodásotok ajándékával, egy gyönyörű „életalkotás” volt számunkra, amely megerősített bennünket hitünkben, reményeinkben, magán és közéleti küldetésünkben. Szinte felnőtt gyermeki tisztelettel és érzelmekkel vettetek körül bennünket, amelyet hálással köszönünk és emléketeket életünk végéig szívünkben, lelkünkben hordozzuk.

Az emberi és természeti szépség és nemesnek olyan mélységével és gazdagságával találkoztunk bennetek, a titeket körülvevő gyönyörű kertekben, a csodálatos szépségű falutokban, az égre és a földre tekintő templomokban, amelynek varázslatára, Kedves Zsolt Barátom, csak az itt élő emberi közösség volt képes, a Te pásztorkodásoddal, sokoldalú tudá-

soddal, segítőkészségeddel. Melletted Katalinnal, a gyöngéd lelkű, igazságtudó és szerető anyával, oltalmatokkal a lassan felnőtt lánnyá váló, ragyogó tehetségű Klárikával és a kedves, okos Gergellyel.

Emlékeinket újból és újból felelevenítik a közösen készített képsorok, ahogy Jóska barátom sírját körülállta a Várady testvérpár és jómagam, az örök barát, a kondói ősi templomkertben. Kedves képünk, ahogy elbeszélgettünk a finom ebéd elfogyasztása után a bölcs és bámulatos emlékezőképességű édesanyáddal, Klárika mamával. Digitális memóriánkban is megmarad találkozásunk Katalin tanárnővel, aki előadóművészetéből adott ízelítőt szép otthonában. Jártunk a dombtetőn embertpróbáló autózásal, és naplementekor gyönyörködünk a festői szépségű tájban, miközben a Magas Tátrát kémleltük, hiába. Visszafelé a pincesoron megálltunk a parókia egyik köztisztelőben álló presbiterénél, István öcsémnél, nála tizenöt évvel fiatalabb, és meghallgattuk tapasztalatait, tanácsait a közeli és távoli világról, megkóstolva nagy hozzáértéssel érlelt és kezelt borát.

Találkoztunk Rózsa húgoddal, a község, sajnos egyetlen, hagyományos tejesgazdasága (persze gépekkel) „nagyasszonyával”, aki azonnal a szívébe fogadott. Az új kenyérnap ünnepségen találkoztunk vele, mint a hagyományörző egyesület oszlopos tagjával, szép, ünnepi népviseletben. Azonnal megölelt bennünket, megörvendeztetett jó kedvvel, fénykép is van róla. Kék angyalunk volt István, a környék autóinak szakorvosa, aki lerobbanni készülő autónk számára a generátort, a kedvünkért, Miskolcra hozta el, és másnap már be is szerelte. Meglepetés volt számunkra, hogy a könyvtárban, a falu teleházában, szépen felöltözött cigánygyermek interneteztek. Kedves, előzékeny, szépen beszélő személyzettel találkoztunk a modernségükért és tisztaságukért megirigyelhető „élelmiszeráruházban”, a postán és a falu szélén lévő benzinkútnál. A község „infrastruktúrája” is magasszínvonalú, az utak jól karban tartottak, a porták előtt az utcán rend és tisztaság, uralkodik, akár egy japán vagy egy holland faluban. Nem hiába „Európai Falu”. Látszik, hogy a falu irányítása jó kezekben van, ügyesen tudnak pályázni, van lakossági beleszólás és javaslat.

Kedves Zsolt! A szerényen, de mégis impozánsan megbúvó templomotokban meghallgatott igehirdetéseiden és gyönyörű orgonajátékaidon túl, a legnagyobb intellektuális, lelki és ezúttal szórakozási élményünk volt az augusztus 19-én, a könyvtár melletti sportpályán megrendezett új kenyér ünnepe, a megáldott kenyér íze és zamata, a látványos műsor és a vendéglátás. Az esemény méltóképpen illett az alkalomhoz, a község rangjához. A szervezők nagy hozzáértésének és fáradozásainak köszönhetően, az ünnepi megemlékezés jó érzékkel ötvözte össze a fő mondani valót kifejező áhítatot a kikapcsolódást nyújtó, a hagyományos új kenyéret ünneplő falunapok vidámságának elemeivel. Ennek adott önfelelt hangulatot a szép, zöld környezet, a ragyogó napsütés. A sok száz nézővel együtt mi is igen kellemesen éreztük magunkat, körbeülve a központi pódiumot.

Elsőként Kelemen József polgármester úr beszélt. Sajnos egy kicsit késve érkeztünk edelényi kirándulásunkból, de éreztük, hogy jogos büszkeséggel emelte ki a kis falu nagy eredményeit. Ezután következett, a Te ünnepi beszéded, kedves lelkész barátunk, amely emelkedett vallási, irodalmi és történelmi magaslatról, de mégis mindennapi közelségbe hozta és méltatta az Új Kenyér Ünnepe.

Elgondolkodtató volt merengésed az ezer évvel ezelőtti elődeink vélekedéséről, hogy mi a létezés, elmúlás és áldás, öntudatlanul is eleve elrendelten kötődve a haza forgandó jelenéhez és jövőjéhez.

Mennyire igazad van, hogy a kenyér nem csak mindennapi táplálék, hanem szent jelkép, amelyet nem lehet pénzért megvenni. A kenyér megmentett bennünket az éhhaláltól, nem úgy, mint finn testvéreinket valamikor, és nem kellett elhagyni a hazát, mint Európa nyugati szélén az íreknek. A kenyér Isten áldása, mondotta édesanyám is, és hetenként ünnep volt, amikor otthon, Ártádon, szülőfalujában, megszegették a kenyéret. Tompa Mihály Gömör

megyei lelkész igéje az Isten áldásáról olyan igaz és szép, hadd idézzem én is: mert „Midőn a hó elment tavasszal, A szántó föld reményt adott, hogy a múlt évben nem hiában Szórtuk belé a magot”. A kenyér ezért nemcsak földi táplálék, de lelki eledel is. Augusztus 20-a így az új kenyér, és István király nyomán a nemzet ünnepe, amelynek népére a Gondviselő áldását kérted, felekezeti különbség nélkül. Köszönjük neked. Ezután következett az új kenyér megszegése, amelynek darabjaiból részesültünk mi is. Megható pillanatok voltak. Az ide nem messze Komjátiban éreztem magam, ahol hatvanhat éve konfirmáltam.

Ezután a megemlékezés művészi és szórakoztató része következett, amelyet nagyon élveztünk, mert igényes, ugyanakkor könnyed kikapcsolódásban volt részünk. A kántori tisztséget Kuttor Diána töltötte be, aki Faragó Laurára emlékeztető átéléssel énekelt „Azért vannak a jó barátok” című dalt, Máté Pétertől. Még mindig a fülünkbe cseng, hogy „Azért vannak a jó barátok, hogy a rég elveszett álmod visszahozzák neked egy szép napon.” Diánával és vőlegényével, Istvánnal később izgalmas beszélgetést folytattunk a Kodály módszerről és a pedagógusok helyzetéről. Végre közvetlen közlekedésről is találkozhattunk a Radostyáni Kulturális Hagyományörző Egyesülettel, amelyről már annyi jót hallottunk, még hozzá úgy, hogy egy szép népdalcsokrot adtak át teljes hitelességgel és eredetiséggel. Mint művelődéskutatóknak, szívem-lelkem örült, mert ismerve az egyesület eddigi fellépéseit, jól sikerült főzőversenyét, a közösség jó példája annak, hogy nagy-nagy lelkesedéssel, hozzáértő vezetővel, mint amilyen Te vagy Barátom, még olyan kis, nem is annyira „Isten háta mögötti” faluban, mint amilyen a tündéri szépségű Radostyán, a népkultúrában is szép és maradandó eredményeket lehet elérni. Örömmel és nagy érdeklődéssel hallgattuk meg Koós Piroska szavalatát is, aki értően és szívhez szólóan adta elő Petőfi Sándor: Fekete kenyér című versét arról, hogy az otthoni barna kenyér minden más fehér kenyéرنél is jobb és ízletesebb, mert hazai és otthoni. A rendezvényt a miskolci Fiesta Hastánc együttes színes, látványos műsora zárta. Az előadás jó példája volt India és a Közel-Kelet multi-kulturális megnyilvánulásának. Több szakértő szerint a hastánc a tánc legősibb formája. Ez úttal nem vitatkozunk vele, de azt tudjuk, hogy szép és látványos volt. Este még egy műsort adtak, de mi abban már nem vettünk részt.

A műsort követő beszélgetések után megtisztelő meghívást kaptunk a Hagyományörző Egyesület könyvtárban megrendezett vacsorájára, melyen meggyőződünk arról, hogy az egyesület tagjai nemcsak szépen tudnak énekelni, hanem jól is tudnak főzni. A fehér asztal mellett volt alkalmunk megismerkedni a szomszédos község polgármestereivel, a község köztisztviselőiben álló polgáraival. Örültünk, hogy szót válthatunk a község polgármesteri hivatalának két munkatársnőjével, akik hozzáértő hivatali munkájukkal, pályázati aktivitásukkal sokat tesznek a község jobbításáért: Szakács Sándorné Margóval és Hurja Zoltánné Icuval.

Az álomszép egy hét idején köreműködéseikkel két kirándulást is tettünk, melyet hálaosan köszönünk. Az egyik alkalommal Sajószentpéterre látogattunk el, ahol Nádler Gyula az üveggyár egyik vezetőmunkatársának és feleségének, Icuának vendégei voltunk. Gyszi szintén osztálytársunk volt a miskolci református Lévy József gimnáziumban, aki most is mint mindig, a Várady Jóska által rendezett diáktalálkozónkon, mesteri tudású tangóharmónika játékával tette hangulatossá összejöveteleinket. Másik utunk Lillafüredre vezetett, ahol a Herman Ottó múzeumot tekintettük meg és annak kiránduló erdei udvarán, a Szent István lápa alatt jókat falatoztunk. Majd a Diósgyőri Várat tekintettük meg, ahol gondolatban felidéztek régi dicsőségünk napjait, amikor a szent istváni államalapítás után a magyar Anjou királyság Európa egyik középpontja volt, amely most a „Visegrádi hármas”-ban öltött testet. Egy kirándulást önállóan is tettünk, amennyiben végig jártuk a gyönyörű szép Pitypalatty völgyet egészen Varbóig, ahol egy bécsi cukrászának is beillő, modern szépségű „Bella” cukrászdában pihentük ki az út fáradalmait, mert a Pitypalatty völgy

nemcsak szép, hanem kávézóí európai megjelenésükben is felveszik a versenyt Nyugat-Európa akármelyik falvával.

Otthonunk a minden kényelemmel felszerelt parókiai vendégház volt, ahol esténként hazatérve jól ki tudtuk pihenni magunkat, körülvéve a gyönyörű kerttel. A templom felé felé egy szép erdei út is vezetett. Hogy ellátottságunk teljes legyen, aranyos Ti drága házigazdáink, Katika és Zsolt, saját kezűleg hoztatok be egy hűtőszekrényt, és szereltétek be.

Az egyhetes álomnak végül is vége lett, de lelkiekben, szellemileg megtöltekezve térünk vissza egy ennél zajosabb, feszültebb világba.

Kedves Katika és Zsolt! Elnézéseket kérem, hogy hosszú levelemmel igénybe vettem drága időtöket, de mindaz amit elmondtam, illetve leírtam kikíváncozott belőlem.

A viszontlátás reményében további jó egészséget és boldog életet kívánok!

Sok szeretettel: *Laci bácsiék*

Várady Zsolt: Az imádság háza

Meg van írva: „Az én házam imádság házának mondatik.” (Mt.21:13.)

A templom szent. Mennynek és földnek találkozása, Jákób lajtorjája,
Hol ember Istent lélekben meglátja, áldások helye s bő forrása.
Az Isten lakik itt, Ki mégsem lakik kőből-fából épült hajlékban,
Hely, hol mégis földi vándor találkozhatik Vele legjobban,
Ősi falak hűvös csendjében a jövevény a világ zajától megpihen,
S nyer legyőzhetetlen erőt, s hegyeket mozdító hitet,
Hogy a gonosznak ellent álljon, s mindig emelt fővel járjon
Cselekedve a jót, a nemeset és a szépet,
Észrevenni az Istenben minden gyönyörűséget.
Nem kötől, fától, cifra faragványtól elbűvölve lenni,
De Istenben maradni, megtartó kegyelmét imádságban ezerszer elrebegni,
Hogy köszönöm, köszönöm az imádságnak házát,
S Aki mégis benne lakik, az Istent, s mindennél drágább áldását.

Radostyán, 2010. augusztus 29.

Az 1956-os forradalom

Magyarország népének a sztálinista diktatúra elleni forradalma és a szovjet megszállás ellen folytatott szabadságharca, amely a 20. századi magyar történelem egyik legmeghatározóbb eseménye volt. A budapesti diákoknak az egyetemekről kiinduló békés tüntetésével kezdődött 1956. október 23-án, és a fegyveres felkelők ellenállásának felmorzsolásával fejeződött be Csepelen november 11-én.

Az október 23-i budapesti tömegtüntetés a kommunista pártvezetés ellenséges reakciója és a fegyvertelen tömegre leadott véres sortűz következtében még aznap éjjel fegyveres felkeléssé nőtt. Ez a kormány bukásához, a szovjet csapatok visszavonulásához, majd a többpártrendszer visszaállításához és az ország demokratikus átalakulásához vezetett. November első napjaiban az új kormány megkezdte a tárgyalásokat a Szovjetunióval a szovjet csapatok teljes kivonásáról, a Varsói Szerződésből való kilépésről és az ország semlegességéről. A szovjet politikai vezetés azonban a kezdeti hajlandóság után meggondolta magát, és miután a nyugati nagyhatalmak biztosították arról, hogy nem nyújtanak a magyar kormánynak segítséget, november 4-én a szovjet csapatok *hadüzenet nélküli háborút*

indítottak Magyarország ellen. Az aránytalan túlerővel szemben egyedül maradt ország több napon át folytatott hősi szabadságharca így végül elbukott.

A harcokban a titkosítás alól 1993-ban feloldott statisztikai adatok szerint 2652 magyar és 720 szovjet állampolgár esett el. A forradalom következményeként kb. negyedmillió magyar hagyta el az országot, nyugatra menekülve.

1957. januártól a forradalom résztvevőit tömegesen börtönözték be, majd sokukat kivégezték. A brutális megtorlást és a magyar nép elnyomását az ENSZ és a világ közvéleménye egyaránt elítélte. A forradalom leverését követő évtizedekben Magyarországon tilos volt erről az időszakról beszélni, ellenforradalomnak bélyegezték. 1989. október 23. óta ez a jeles nap kettős nemzeti ünnep Magyarországon: az 1956-os forradalom kitörésének napja és az 1989-es Magyar Köztársaság kikiáltásának napja. (Forrás: Wikipédia)

A RADOSTYÁNI KULTURÁLIS ÉS HAGYOMÁNYŐRZŐ EGYESÜLET

Szabó Jánosné, Cseh Jánosné, Kuttor Diána, Farkas Istvánné, Fónagy István, Nánási Józsefné, elől guggol Jánosi Józsefné, Koós Tiborné, Tóth József, Jánosi József, Brückler Ottóné, Dienes Sándor, Rác Jánosné, Koós Piroska, Tóth Józsefné

„Ének az esőben” – Tiszaújvárosban jártunk

Egyesületünk megalakulásunk óta minden évben meghívást kap Megyei Vers- és prózamondó versenyre és népdal találkozóra. 2010. júniusában egyesületünk három tagja Kardos

Katalin, Koós Piroska és Fónagy István képviselt minket a versmondó versenyen. A megyei versenyről Kardos Katalin jutott tovább és szeptember 10-én Szolnokon 40 versenyző közül országos 5. helyezést ért el. Gratulálunk és további sikereket kívánunk. Szeptember 11-én esős, borús időre ébredtünk. Így indultunk el Tiszaújvárosba énekelni a Megyei Népdal találkozóra. Közös éneklés Kuttor Diána szóló éneke, melyet id. Dedics János kísért citerával nagy sikert aratott. Amikor lejtünk a színpadról a rendezők gratulációval fogadtak a színes, csodás összeállítás miatt. Ezt nem tették egyetlen fellépővel sem, amikor is 49 csapat 450 fővel plusz a közönség kb. 700 ember előtt szerepeltünk. Nagyon örültünk az elismerésnek, hisz nem én, te, ő mondtuk a verset, énekelünk a színpadon, hanem mi radostyániak. Nevünkben visszük és igyekszünk népszerűvé tenni elismerést szerezni kis falunknak.

Koós Piroska

WASS ALBERT Radostyánban járt 2010. október 12-én

És megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket.

(Ján 8.31.)

Wass Albert ma is időszerű. Örök magyar sorskérdések, a szülőföldhöz való múlhatatlan ragaszkodás, nemzeti küldetésünk, az ember erkölcsi tartása élethelyzettől függetlenül is csodálatos, "könyvet le nem tehető, lebilincselő stílusban és nyelvezettel" kibontva és az igazság megismerésére nyitott olvasó elé tárva késztet ma is a feleletre: Mit kell tennünk, hogyan kell élnünk, hogy megfeleljünk az embernek és magyarnak maradni kritériumának.

V. Zs.

Várady Gergely Zsolt (10 éves) rajza

A könyvek könyvének nevezett Bibliai idézettel kezdte Wass Albertről, a XX. sz. legnagyobb magyar írójáról szóló előadását Takaró Mihály irodalomtörténész a radostyáni kultúrházban, a Reformáció hónapjában, október 12-én. Az előadó az író életének és alkotói pályafutásának legjobb ismerője Várady Zsolt lekipásztorunk és könyvtárosunk meghívására érkezett kis falunkba. Telitalálat volt! A közönség lenyűgözött figyelemmel hallgatta Takaró Mihály minden szavát, aki remek előadói készségekkel megáldva olyannyira felkeltette a résztvevők érdeklődését, hogy akik még soha nem vettek kezükbe Wass Albert könyvet, azóta mint mondják, már a második regényét olvassák. És ha belekezdenek egy regénybe, akkor nem tudják letenni. Többek között azért, mert oly gyönyörűen írja le az erdélyi tájakat, a hegyek, a rétek, a patakok világát, hogy az olvasó, amikor veszi a levegőt úgy érzi, mintha ott járna és egy közösségben élne az ott lakó emberekkel magyarokkal és románokkal, akikről így vall: „**Nem haragszom soha az emberekre, ha másképpen vallják a dolgokat, mint én, mert tudom, hogy az ő igazságuk is éppen olyan igazság a maguk szem-**

pontjából, akár az enyém.” És egy másik gondolata: „Az élet sok apró igazsága között talán nem is az igazság a fontos. Hanem a békesség, mellyel megszorítjuk egymás kezét az igazság fölött.”

Ezt a békességet a legnehezebb elérni a világon. Az igazságra és a békességre vágyott egész életében az a Wass Albert, akit Romániában távollétében, koncepciók per alapján háborús bűnösnek kiáltottak ki és halálra ítélték. Ez alól a mai napig nem mentették föl. Sajnos, az eddigi hivatalos magyar vezetés sem állt ki mellette. 1997-ben megkapta ugyan a magyar állampolgárságot, de csak egy évre, melyet az író sérelmesnek tartott, s nem is élt vele. Az emigrációban hontalannak érezte magát. Erről az érzéséről szól a Hontalanság hitvallása c. verse, mely még a németországi tartózkodása idején született. Takaró Mihály előadásában ismertette a hányatott sorsú Wass Albert életrajzát.

Szentgyedyi és czegei gróf **Wass Albert** (Válaszút, 1908. január 8. – Astor, Florida, 1998. február 17.) Szülőfaluja Válaszút a Szamos bal partján fekszik, Kolozsvártól 26 km-re. A Wass család eredete az Árpád-korig vezethető vissza. A család 1744-ben, Mária Teréziától kapott grófi címet.¹ Nagyapja, Wass Béla országgyűlési képviselő majd Szolnok-Doboka vármegye főispánja volt. Apja Wass Endre, anyja losonczy báró Bánffy Ilona volt. Szülei korán elváltak, így leginkább nagyapja, Wass Béla jelentette a biztos pontot gyermekkorában. Középiskolai tanulmányait Kolozsvárott a Farkas utcai Református Kollégiumban végezte. 1926-ban érettségizett.

Debrecenben, a Gazdasági Akadémián folytatta tanulmányait, és szerzett erdészeti diplomát. A németországi Hohenheimben és Párizsban, a Sorbonne-on tovább tanult, és újabb erdőmérnöki, és vadgazdasági diplomákat szerzett. Erdélybe apja betegsége miatt 1932-ben tért vissza és behívták a román hadseregbe, kötelező sorkatonai szolgálatra.

Első felesége unokatestvére, Wass Ilona lánya, báró Siemers Éva lett. Erre önéletrajzában a következőket írja: „Családi nyomásra 1935-ben feleségül vettem unokahúgomat, a hamburgi Siemers Évát. Így sikerült csak megóvnunk a családi birtokot a csódbejutástól.” Hat fiúgyermekük született (Vid, Csaba, Huba, Miklós, Géza, Endre) akik közül Csaba hároméves korában meghalt. Nagyapja, Wass Béla halála után átvette az egyházi tisztségét, így az erdélyi magyar református egyház kerületének főgondnoka lett.

A második bécsi döntés (1940. augusztus 30.) alapján Erdély északi része visszakerült Magyarországhoz. A következő év elején Wass Albertet a magyar Mezőgazdasági Minisztérium erdészfelügyelőnek nevezte ki Dés településre. Két hónappal később pedig a kolozsvári *Ellenzék* című lap irodalmi szerkesztője lett. A háború alatt Wass különböző beosztásokat látott el a hadseregben. 1944 decemberében mutatták volna be egy drámáját a Nemzeti Színházban, de a bemutató az ostrom miatt elmaradt. Nem várta meg Észak-Erdély újbóli román elfoglalását, 1945 húsvétján lépte át a nyugati határt, az emigrációt választotta. Nicolae Ceaușescu elnökségének éveiben Romániában könyveit betiltották. 1985 őszén Wass Albert értesítést kapott az Interpoltól, hogy Nicolae Ceaușescu szekuritáre ügynököket küldött át Amerikába. „Ezeknek egyik feladata az, hogy engem eltegyenek láb alól” – írta Wass Albert.

A fiatal gróf számára az irodalmi sikert az 1934-ben megjelent *A farkasverem* című regénye hozta meg, aminek köszönhetően Baumgarten-díjban részesült és több irodalmi társaság is tagjává fogadta. Egyik leghíresebb könyve a *Kard és kasza*, amelyben több generáción keresztül tekinti át a magyar történelmet saját ősi nemzetségének történetén szűrve, 1050-től egészen a jelenkorig. Mint ahogy Takaró Mihály elmondta, az *Adjátok vissza a hegyeimet* c. könyvét, 17 nyelvre fordították és ezért a művéért az irodalmi Nobel-díj várományosa volt. Magyarországon csak halála után fedezték fel az erdélyi magyar irodalom nagy alakját 2005-ben A Nagy Könyv című magyarországi felmérésben az egyik legkedveltebb magyar írónak bizonyult: *A funtineli boszorkány* című művét az olvasók a legnépszerűbb 12 magyar regény közé választották.

Már csak ezért is érthetetlen, hogy vannak olyan települések, ahol nem engedik szobrának felállítását illetve azt, hogy utcákat nevezzenek el Wass Albertről. Radostyánban is voltak ez utóbbira kezdeményezések, de mindezidáig levették a napirendről.

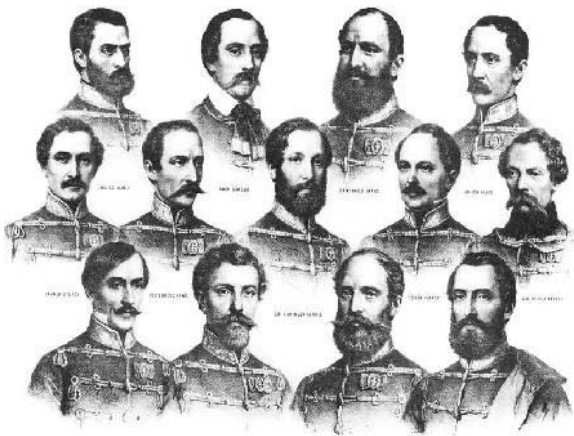
Az is érthetetlen, s ezt már Takaró Mihály mondta, hogy míg a világirodalomban számon tartják Wass Albertet, addig hazánkban nem tanítják az iskolákban azt az író, aki mindhalálig azon fáradozott és egész vagyonát arra áldozta, hogy az erdélyi magyarság igazságát megmutassa, ellensúlyozza a ravasz román propagandát. Nem is maradt más fegyvere, mint a Szó: Ereklém, Kincsem, Fegyverem Magosra tartom s lengetem...írja A láthatatlan lobogó c. versében.

Köszönjük Várady Zsolt tiszteletes-könyvtáros úrnak, hogy mindazok, akik a Pitypatatty-völgy szomszédos településeiről, Sajószentpéterről és Miskolcraól részt vettünk az előadáson (Radostyánból elég kevesen, az önkormányzat sem képviseltette magát) szülőföld szeretetünkben, hazafias érzelmeinkben, a magyarságban, az emberiségben és hitünkben megerősödve térhettünk otthonainkba, szeretteink közé.

Kardos Katalin gondnok asszony

Az aradi vértanúk utolsó mondatai

Leiningen-Westerburg Károly: A világ feleszmél majd, ha látja a hóhérok munkáját.

Damjanich János: Legyőztük a halált, mert bármikor készek voltunk elviselni azt.

Török Ignác: Nemsokára Isten legmagasabb ítélőszéke elé állok. Életem parányi súly csupán, de tudom, hogy mindig csak Őt szolgáltam.

Aulich Lajos: Szolgáltam, szolgáltam, mindig csak szolgáltam. És halálommal is szolgálni fogok. Forrón szeretett magyar népem és hazám, tudom, megértik azt a szolgálatot.

Vécsey Károly: Isten adta a szívet, lelket nekem, amely népem és hazám szolgálatáért lángolt.

Lázár Vilmos: Ki tehet arról, hogy ilyen a magyar sorsa? Krisztus keresztje tövében

érett apostollá az apostolok lelke, és bitófák tövében kell forradalmárrá érni a magyar lelkeknek.

Desseffy Arisztid: Tegnap hősök kellettek, ma mártírok... Így parancsolja ezt hazám szolgálata.

Nagy-Sándor József: De rettenetes volna most az elmúlásra gondolni, ha semmit sem tettem volna az életemben. Alázatosan borulok Istenem elé, hogy hőssé, igaz emberré, jó katonává tette.

Knézich Károly: Milyen különös, hogy Haynau bíró is keresztény és én is az vagyok. Csak az ördög keverhette így össze a kártyákat.

Schweidel József: A mai világ a sátán világa, ahol a becsületért bitó, az árulásért hatalom jár. csak egy igazi forradalom, a világ új forradalmi embersége söpörheti el ezt az átkozott, meghasonlott világot.

Kiss Ernő: Istenem, az újkor ifjúsága egész ember lesz-e? Árpádok dicső szentjei, virasszatok a magyar ifjúság felett, hogy Krisztus legyen a szívük és a hazáé az életük.

Láhner György: Krisztus keresztje és a bitófa oly rokon. És az isteni áldozat mellett oly törpe az én áldozatom.

Poeltenberg Ernő: Minket az ellenség dühös bosszúja juttatott ide.

KRÓNIKÁNK - HÍREK - HIRDETÉSEK

Okt. 31-én ünnepi istentiszteletet tartottunk a Reformációra emlékezve.
 Okt. 27-én Hanván volt a két egyházmegye lelkészeinek értekezlete.
 Okt. 24-én Radostyánból és Kondórol Felsőnyáradon vettünk részt néhai kókai Kun Bertalan püspökünk halálának 100. évfordulója alkalmából tartott ünnepi istentiszteleten, könyvbemutatón.
 Okt. 19-én eltemettük Besenyei Zoltán 51 évet élt atyánkiát.
 Okt. 16-án lovaskocsikkal, traktoros utánfutókkal, népi ruhába öltözött óvodásokkal, óvónőkkel, dadussal érkeztek és mutattak be szép, szemet és szívet gyönyörködtető szüreti műsort a Kondóra járó óvodások.
 Okt. 15-én a parasznai iskola 4. osztályos néptáncosai Béres Zsuzsánna tanárnő vezetésével és az iskolabusz igénybevételével a gömörmezei faluban, Ragályban voltak az iskola névadójának, Balassi Bálintnak emlékére tartott VI. Balassi napokon.
 Okt. 12-én este 6 órakor a radostyáni művelődési házban gyűltünk össze Takaró Mihály irodalomtörténész Wass Albertről szóló, Kardos Katalin radostyáni gondnokasszony-előadóművész szavalataival színesített előadására.
 Okt. 11-én 8 lelkész volt kisköri találkozón Radostyánban, ahol baráti beszélgetés keretében töltöttük el a délelőttöt.
 Okt. 10-én Hétben vettünk részt Radostyánból és Kondórol hálaadó istentiszteleten Gere Gáborné lelképásztor helyben szolgálatának 25 éves jubileumán a felújított templomban.
 Okt. 8-án a miskolci Minorita templomban voltunk jótékonyági műsoron, a műsorban szerepelt Kardos Katalin egyházközségi mb. gondnok, Kuttor Diána és Ecsedi Péter kántoraink.
 Okt. 6-án, az aradi vértanúk emléknapiján a barcikai templomban voltunk Radostyánból, Kondórol és Sajókápolnáról istentiszteleten.
 Szept. 27-én eltemettük Kiss János 56 évet élt atyánkiát.
 Szept. 11-én Tiszaújvárosban lépett fel a Radostyáni Kulturális és Hagyományörző Egyesület énekkara. Hazafelé jövet felkerestük a 94 éves Simon István cimbalom- és citerakészítő, népi fafaragó művészt sajószögedi otthonában, ahol maradandó élményben volt részünk.
 Aug. 19-én nemzeti ünnepünket tartottuk a kultúrház mellett.
 Aug. 4-én eltemettük Györfi Gyula 85 évet élt atyánkiát.
 Júl. 29-én az Ady és Akác utcák burkolását követő átadási ünnepségen vettünk részt.
 Júl. 10-én egy igazság jókedvű napot töltöttünk együtt a művelődési ház udvarán, ahol a már hagyományossá vált radostyáni főzőversenyt rendezte a Hagyományörző Egyesület.
 Júl. 8-tól a Radványvölgyi (Sárospatak mellett) cserkész táborban kondói és radostyáni fiatalok voltak.
 Jún. 28-tól július 3-ig Spatakon táboroztak Kondó-Radostyánból 7 gyermek.
 Jún. 27-től június 30-ig a néptáncos gyermekeknek táborozás volt Tiszafüreden a Nádas Panzióban. Hazafelé jövet megnézték az M3 Archeoparkot.
 Jún. 26-án egyházmegyei közgyűlésen voltunk Varbón.
 Jún. 17-én eltemettük Tóth Sándor 63 évet élt atyánkiát.
 Jún. 12-én elballagtak a nyolcadikosok a parasznai körzeti iskolában.
 Jún. 7-én ausztrál lelkészvendégünk volt kísérelével, a Lévay Gimnázium tanáraival.
 Jún. 4-én délután fél 5 órakor a trianoni diktátum aláírásának 90. évfordulóján istentiszteletet tartottunk szétőretett HAZÁNKÉRT a radostyáni templomban.

Jún. 4-én délután ballagás volt a radostyán-parasznyai óvodában.
 Jún. 1. Néptáncbemutató volt Radostyánban.
 Máj. 16. Radostyánban árvíz pusztított.
 Máj. 11-14-ig Sajószentpéteren vehettünk részt esti istentiszteleteken, melyeken Csomós József tiszáninnyi és Steinbach József dunántúli püspök szolgált igehirdetéssel. Kedden este Kuttor Diána, a radostyáni egyházközség kántora tette színesebbé szólóénekeivel az istentiszteletet.

RADOSTYÁNI SION

A Radostyáni Református
 Egyházközség Lapja
 Szerkesztő és kiadó:
 Várady Zsolt lelképásztor
H-3776 RADOSTYÁN
Kossuth L. utca 2-4. szám
Villámposta:
radostyan@gmail.com
Telefon: +36/48/424-570
+36/30/6392903
Honlapcímünk:
www.radostyan.ref.hu
 Megjelenik: Igény szerint,
 évente legalább egyszer
Adomány az újságra
példányonként: 50 Forint
 Lapunknak szánt írásait,
 a fenti címre kérjük.
XVIII. évfolyam 2. szám
(43. szám) 2010. október

„NE FÉLJ, CSAK HIGGY!” (Márk 5:36.)

